

Toimintasuunnitelma v1

2.10.2020

VN/5386/2020

Tiedon hyödyntämisen ja avaamisen hanke

Syksy 2020

Postiosoite
Postadress
Postal Address
ValtiovarainministeriöPL 28
00023 Valtioneuvosto**Käyntiosoite**
Besöksadress
OfficeSnellmaninkatu 1 A
Helsinki**Puhelin**
Telefon
Telephone0295 16001
+358 295 16001**Faksi**
Fax
Fax**s-posti, internet**
e-post, internet
e-mail, internet

valtiovarainministerio@vm.fi

Sisällys

1. Hankkeen tausta ja tavoitteet	3
2. Hankkeen tuotostavoitteet ja toimenpiteet toimintakaudella	3
2.1. Työpaketti 1	3
2.2. Työpaketti 2	3
2.3. Työpaketti 3	4
2.4. Työpaketti 4	4
3. Hankkeen viestintä toimintakaudella	5
3.1. Podcast	5
3.2. Kaksisuuntainen vuorovaikutus	5
3.3. Yleiset viestintätoimet	6
4. Hankkeen ohjaus, raportointi ja budjetti toimintakaudella	6
LIITE 1. Hankkeen budjetti syksylle 2020 ja sidontatilanne 2.10.2020	7
Versionhallinta	8

1. Hankkeen tausta ja tavoitteet

Valtiovarainministeriön asettama Tiedon hyödyntämisen ja avaamisen hanke toimeenpanee hallitusohjelman tavoitetta edistämällä julkisen tiedon entistä laajempaa ja tehokkaampaa hyödyntämistä koko yhteiskunnassa. Hanke toteuttaa pääministeri Marinin hallitusohjelman tavoitetta syventää tietopolitiikan johtamista ja tehdä julkisen tiedon avoimuudesta koko tietopolitiikan kantava periaate. Hankkeen toimikausi on 30.4.2020–31.12.2022.

Hankkeen tavoitteena on laatia ehdotus tiedon hyödyntämisen ja avaamisen strategisista tavoitteista julkiselle hallinnolle toimeenpantavaksi sekä valmistella ja toteuttaa tiedon hyödyntämistä ja avaamista edistäviä toimenpiteitä. Lisäksi hankkeen toimenpiteillä tuetaan avoimen datan direktiivin ((EU) 2019/1024) kansallista toimeenpanoa. Direktiivi on saatettava kansallisesti voimaan viimeistään 17.7.2021.

Hanke sisältää seuraavat neljä työpakettia:

- työpaketti 1: Strategiset tavoitteet
- työpaketti 2. Tiedon saatavuus
- työpaketti 3. Tiedon laatu
- työpaketti 4. Tiedon semanttinen ja tekninen yhteentoimivuus

Hankkeen työpaketit on kuvattu tarkemmin hankesuunnitelmassa.

2. Hankkeen tuotostavoitteet ja toimenpiteet toimintakaudella

Syksylle 2020 määritellyt tavoitteet ja suunnitellut toimenpiteet:

2.1. Työpaketti 1

- Tuotostavoite 31.12.2020 mennessä:
  - o Laadittu ehdotusluonnos tiedon hyödyntämisen ja avaamisen strategisista tavoitteista.
- Toimenpiteet:
  - o Hankitaan ulkopuolista asiantuntija-apua strategisten tavoitteiden ehdotuksen laadintaan ja tilaisuuksien fasilitointiin. Kilpailutus puitesopimustoimittajien kesken toteutettiin elo-syyskuussa.
  - o Ehdotuksen varsinainen valmistelu käynnistyy lokakuun alussa.
  - o Ehdotus valmistellaan laajalla sidosryhmäyhteistyöllä (ml. tietopolitiikasta vastaavat ryhmät, toimielimet ja asiantuntijat) avoimesti ja osallistavasti.
  - o Ehdotuksen laadinnassa huomioidaan mm. tietopoliittinen selonteko, EU:n digipaketti ja datastrategia, avoimen datan direktiivi, Julkisen hallinnon strategia -hankkeen tuotokset.
  - o Järjestetään 19.10.2020 keskeisille sidosryhmille aloitustilaisuus, johon sisältyy työpaja.
  - o Järjestetään 2.11.2020 kaikille sidosryhmille avoin tilaisuus.
  - o Ehdotusluonnosta on tarkoitus käsitellä syksyn aikana JulkICT-johtoryhmässä sekä alustavasti suunniteltu käsiteltävän HaOR:ssa 10.12. ja MinJoryssä vuoden 2020 loppuun mennessä.
  - o Ehdotusluonnos tiedon avaamisen ja hyödyntämisen strategisista tavoitteista valmistuu 31.12.2020 mennessä. Ehdotuksen viimeistely ja mahdolliset jatkotoimet tehdään vuoden 2021 alkupuolella.

2.2. Työpaketti 2

- Tuotostavoitteet 31.12.2020 mennessä:
  - o Laadittu alustava toimintamalli hyötypotentiaalia omaavien tietoaineistojen tunnistamiselle ja avaamiselle tai käytön lisäämiselle sekä tunnistettu ja dokumentoitu tietoaineistoja, joilla on eniten hyödyntämispotentiaalia.
  - o Tunnistettu ja käynnistetty vähintään yksi pilotti tiedon avaamis- ja hyödyntämisprosessin mallintamiseksi.

- Edesautettu avoimen datan direktiivin mukaisten arvokkaiden tietoaineistojen avaamisprosessin käynnistymistä.
- Tunnistettu mahdollisia lainsäädännöllisiä tai muita muutostarpeita, ohjattu niitä PSI-lainsäädäntöryhmään ja/tai muihin elimiin valmisteltavaksi tai otettu hankkeen selvitettäväksi.
- Toimenpiteet:
  - Laaditaan työsuunnitelma.
  - Käynnistetään toimintamallin kehittäminen hyödyntämällä mahdollisuuksien mukaan Deloitteen ym. kehittämää HVD-tunnistusmenetelmää (high value datasets), tiedonhallintakarttaa ja -malleja ym.
  - Hankitaan ulkopuolista asiantuntija-apua toimintamallin laadintaan ja tilaisuuksien fasilitointiin. Tarjouspyyntö puitesopimustoimittajille julkaistaneen loppuvuodesta.
  - Edistetään ns. arvokkaiden tietoaineistojen avaamista tarpeen ja mahdollisuuksien mukaan.
  - Suunnitellaan ja käynnistetään 1-2 kokeilua, joilla edistetään hyötypotentiaalia omaavien tietoaineistojen avaamista tai laajempaa käyttöä.
  - Tunnistetaan ja määritellään tiedon löydettävyyden ja hyödyntämisen edistämistoimia yhteistyössä DVV:n ja muiden keskeisten toimijoiden kanssa. Samalla kuullaan muitakin dataportaalien ylläpitäjiä.
  - Tunnistetaan mahdollisia tiedon avaamisen ja hyödyntämisen esteitä ja haetaan niihin ratkaisuja. Tilataan tarvittaessa ulkopuolisia selvityksiä esim. avaamisesta aiheutuvien tulonmenetysten osalta.
  - Järjestetään työpakettien 2 ja 4 yhteinen työpaja tai vastaava tilaisuus 9.12.2020 yhteistyössä DVV:n kanssa.

2.3. Työpaketti 3

- Tuotostavoite 31.12.2020 mennessä:
  - Laadittu alustavat tiedon laatukriteerit.
- Toimenpiteet:
  - Tilastokeskus rekrytoi hankepäällikön, asettaa ohjausryhmän ja käynnistää työn.
  - VM myöntää Tilastokeskukselle työtä varten määrärahan ja asettaa ohjausryhmän.
  - Osahankkeessa selvitetään organisaatioiden nykykäytäntöjä julkishallinnon tietovarantojen laadunvarmistuksesta.
  - Osahankkeessa koostetaan yhteinen näkemys julkisten tietoaineistojen tämän hetken laadusta.
  - Osahankkeessa benchmarkataan muiden maiden käytänteitä.
  - Alustavat laatumäärittelyt valmistuvat vuoden 2020 loppuun mennessä.

2.4. Työpaketti 4

- Tuotostavoitteet 31.12.2020 mennessä:
  - Laadittu alustavat API-linjaukset ja -ohjeistus.
  - Laadittu selvitys tiedon teknisen yhteentoimivuuden nykytilasta esteineen, tarpeineen, mahdollisuuksineen ja vaatimuksineen. Tässä hyödynnetään mm. CGI Future Talentin diplomi-/pro gradu -töitä.
  - Tunnistettu ja dokumentoitu metatietoihin ja Yhteentoimivuusalustaan kohdistuvia jatkokehittämistarpeita.
  - Tunnistettu ja dokumentoitu mahdollisia lainsäädännöllisiä muutostarpeita ja ohjattu niitä käsiteltäväksi asianomaisissa elimissä.
- Toimenpiteet:
  - Hankitaan ulkopuolista asiantuntija-apua fasilitointiin sekä linjausten ja ohjeiden laadintaan. Tarjouspyyntö puitesopimustoimittajille julkaistaan syyskuun aikana.
  - Järjestetään julkishallinnon API-linjausten valmistelun käynnistystilaisuus 21.9.2020.

- Aloitetaan API-linjausten ja ohjeiden työstäminen toimeenpanon tueksi loka-marraskuun aikana. Linjaukset ja ohjeet laaditaan laajalla sidosryhmäyhteistyöllä.
- Linjausten valmistelussa ja laadinnassa huomioidaan muun muassa kansalliset ja kansainväliset standardit, käyttäjälähtöisyys, kansallinen ja kansainvälinen sääntely, EU-maiden API-framework jne.
- Alustavasti suunniteltu järjestettävän työpaja tai vastaava tilaisuus 30.11.2020
- Selvitetään yhteistyössä Digi- ja väestötietoviraston kanssa yhteentoimivuusalustaan kohdistuvat jatkokehittämistarpeet.
- Alustavat API-linjaukset ja ohjeet valmistuvat. Tuetaan julkishallintoa suunnittelemaan tietoineistojensa kannalta sopivia rajapintaratkaisuja sekä huomioimaan rajapintojen resursointi ja tiedon jakamisesta mahdollisesti aiheutuvat tulonmenetykset hallinnonalan budjetoinnissa.
- Yhteentoimivuusalustaan kohdistuvia kehittämistarpeita on tunnistettu. Työtä tehdään tiiviissä yhteistyössä Digi- ja väestötietoviraston, hankeryhmän sekä muiden sidosryhmien kanssa. Yhteentoimivuusalustaan kohdistuvat lisäkehittämistarpeet eivät vaikuta sen ylläpitoon.
- Viestitään työn etenemisestä.

3. Hankkeen viestintä toimintakaudella

Hankkeen viestinnän tavoitteena on levittää kansalaisille, yrityksille, muille yhteisöille ja julkishallinnolle tietoa toimenpiteistä, joiden myötä julkista tietoa tulee entistä laajemmin ja tehokkaammin hyödynnettäväksi. Tavoitteena on myös kannustaa sidosryhmiä osallistumaan hankkeen valmisteluun ja toimeenpanoon sekä hyödyntämään tarjolla olevaa tietoa.

Hankkeen asettamisesta, tavoitteista, toimenpiteistä, toimenpiteiden etenemisestä ja tuloksista viestitään mahdollisimman avoimesti ja monikanavaisesti. Viestintä kohdistuu niin ulkoisiin sidosryhmiin (kansalaiset, yritykset, yhteisöt, julkishallinto) kuin valtionhallinnon sisäisiin sidosryhmiin. Hankkeen perustiedot ja asiakirjat löytyvät valtiovarainministeriön verkkosivuilta ja valtioneuvoston Hankeikkunasta.

Syksyllä 2020 viestinnän päätavoitteena on jakaa tietoa hankkeen toimenpiteiden käynnistymisestä sekä kannustaa julkisen tiedon hallinnoijia ja tiedon potentiaalisia hyödyntäjiä osallistumaan toimenpiteisiin. Syksyn ajan viestinnässä tukena on korkeakouluharjoittelija.

3.1. Podcast

Hankkeen viestinnän tueksi toteutetaan podcast, jonka jaksot julkaistaan kausissa syksyisin ja keväisin. Yksi kausi sisältää kolme jaksoa, joissa pureudutaan tietopoliittisiin toimenpiteisiin sekä tietopolitiikan tarkasteluun laueammin. Vuoden 2020 syksyllä julkaistaan poikkeuksellisesti kaksi jaksoa marraskuun ja joulukuun aikana. Haastattelijana jaksoissa toimii valittu henkilö projektiryhmästä. Syksyllä haastattelijoina toimivat johtava asiantuntija Olli-Pekka Rissanen ja hankepääällikkö Tanja Lahti. Jaksoihin kutsutaan haastateltaviksi asiantuntijoita valitun teeman ympäriltä. Podcastin tuotanto organisoidaan yhdessä HAUS:n kanssa, joka vastaa jaksojen teknisestä toteutuksesta ja lopullisen jakson valmistelusta. Jaksot julkaistaan tunnetuimmissa suoratoistopalveluissa sekä valtiovarainministeriön verkkosivuilla. Markkinoinnissa hyödynnetään monikanavaisuutta laajan saavutettavuuden varmistamiseksi. Podcastia mainostetaan ICT- uutiskirjeessä sekä Kampuksessa. Lisäksi markkinointia toteutetaan myös hankkeen tilaisuuksissa sekä valtiovarainministeriön sosiaalisen median kanavissa.

3.2. Kaksisuuntainen vuorovaikutus

Yhdeksi hankkeen viestinnän keinoksi on valittu kaksisuuntainen vuorovaikutus, jota toteutetaan erilaisilla interaktiivisilla digitaalisilla alustoilla. Sen avulla pyritään luomaan dialogia keskeisten sidosryhmien edustajien

sekä hankkeen toimijoiden välille. Kaksisuuntainen vuorovaikutus kohdistetaan niin ulkoisiin kuin sisäisiin hankkeen kannalta olennaisiin kohderyhmiin, kuten kansalaisiin, julkishallintoon, yrityksiin sekä valtionhallinnon sisäisiin sidosryhmiin. Kaksisuuntainen vuorovaikutus toteutetaan Trello-alustalla, jossa sidosryhmillä on mahdollisuus saada tietoa työpaketeista sekä hankkeen ajankohtaisista toimenpiteistä. Alusta tarjoaa eri toimijoille myös mahdollisuuden esittää kysymyksiä hankkeen asiantuntijoille. Alustalta poimitaan esiin tulleita kysymyksiä ja teemoja käsiteltäväksi kahden kuukauden välein järjestettävään tietoisuuteen, joka toteutetaan videoyhteydellä Skypen tai YouTube-liven välityksellä. Hankkeelle on luotu Trello-taulu syyskuussa ja ensimmäinen tietoisuus on suunniteltu toteutettavaksi marraskuun aikana. Lähtökohtaisesti tietoisuuden juontajana toimii Miina Arajärvi.

3.3. Yleiset viestintätoimet

Tiedon hyödyntämisen ja avaamisen hanke järjestää vuoden 2020 syksyllä tilaisuuksia liittyen hankkeen eri työpaketteihin. Hankkeen toimenpiteistä ja tilaisuuksista viestitään sidosryhmille monipuolisesti hyödyntäen monikanavaista viestintää. Tilaisuuksia mainostetaan valtiovarainministeriön sosiaalisen median kanavissa sekä tilaisuudesta riippuen tiedotteiden avulla. Lisäksi viestinnässä hyödynnetään sähköpostiviestejä, kyselyitä sekä hankkeen verkkosivuja. Tilaisuuksien jälkeen pyritään myös viestimään tehokkaasti, esimerkiksi yhteenvetojen ja tallenteiden avulla. Myös podcastin ja kaksisuuntaisen vuorovaikutuksen alustojen mainostamisessa hyödynnetään edellä mainittuja markkinoinnin toimenpiteitä sekä laajaa jakelua. Toimenpiteiden etenemisen mukaan myös tilaisuuksissa pyritään mainostamaan podcastia sekä Trello-alustaa, jotta ne tulisivat tunnettaviksi sidosryhmien keskuudessa.

4. Hankkeen ohjaus, raportointi ja budjetti toimintakaudella

Hankkeen ohjauksesta vastaa JulkICT-osaston johtoryhmä, joka toimii hankkeen ohjausryhmänä. Hanke raportoi ohjausryhmälleen vähintään neljä kertaa vuodessa. Hankkeen kuukausittainen raportointi esitetään Hankesalkussa, jossa myös ylläpidetään ohjelman perustietoja. Valtiovarainministeriö tekee ohjelman toteuttamiseksi tarvittavat päätökset.

Hankkeen toimintaa valmistellaan, toimeenpannaan ja seurataan hankkeelle asetetussa hankeryhmässä ja sen sihteeristössä. Syksyllä 2020 on tarkoitus järjestää kolme hankeryhmän kokousta ja kuusi sihteeristön kokousta. Lisäksi hanke järjestää säännöllisesti tai tarpeen mukaan yhteistyökokouksia sidosryhmiensä mm. Tilastokeskuksen ja Digi- ja väestötietoviraston kanssa.

Valtiovarainministeriön JulkICT-osastolla tähän hankkeeseen nimetyt vastuuhenkilöt ja asiantuntijat muodostavat oman tiiminsä, joka toimii tiiviissä yhteistyössä ministeriön muiden asiantuntijoiden ja hankkeiden kanssa.

Hankkeen kustannukset maksetaan vuoden 2020 talousarvioehdotuksen momentilta 28.70.01 Julkisen hallinnon ICT:n ohjaus ja kehittäminen (siirtomääräraha 3 v). Hankkeen kustannuksia seurataan Hankesalkun kautta.

Hankkeen budjetti syksyille 2020 ja sen sidontatilanne 2.10.2020 on kuvattu liitteessä 1.

Vuoden 2020 loppupuolella hankkeessa valmistellaan vuoden 2021 toimintasuunnitelma, jota käsitellään sekä valtiovarainministeriön että hankeryhmän toimesta.

LIITE 1. Hankkeen budjetti syksyllä 2020 ja sidontatilanne 2.10.2020

Toimenpide	Rahoitettava kohde, hankinta tai resurssi	Budjetoitu €	Sidottu €	Sid. %
TP1. Strategiset tavoitteet	Strategisten tavoitteiden laadinnan tukitoimet: konsulttiapua fasilitoitiin ja koontiin	80 000,00		-
TP1. Strategiset tavoitteet	Hankeryhmän kokoukset	4 000,00		-
TP1. Strategiset tavoitteet	Pyöreän pöydän keskustelutilaisuudet (kuntatoimijoille, mahdollisesti muillekin)	1 000,00		-
TP2. Tiedon saatavuus	Avoimen datan direktiivin (PSI) tukitoimet: Tiedon avaamisen asiantuntijaselvitykset	80 000,00	60 000,00	75,00
TP2. Tiedon saatavuus	Viranomaisen välisen tiedonvaihdon asiantuntijaselvitykset	30 000,00		-
TP2. Tiedon saatavuus	Tietoaineistojen avaamisen ja rajapintojen työpajat	10 000,00		-
TP2. Tiedon saatavuus	Pilottien (tiedon avaamis- ja käyttötapauksien) suunnittelu ja käynnistäminen	10 000,00		-
TP2. Tiedon saatavuus	Toimintamalli tiedon avaamiseen ja hyödyntämiseen palvelumuotoilun keinoin	50 000,00		-
TP2. Tiedon saatavuus	Tietojen löydettävyyttä: Metatietojen kehittämistarpeiden tunnistaminen ja ratkaiseminen	77 200,00		-
TP3. Tiedon laatu	Laatukriteerit -osahankkeen suunnittelu, käynnistäminen ja asiantuntijatuki	132 200,00	132 200,00	100,00
TP4. Tiedon tekninen ja semanttinen yhteentoimivuus	Rajapintojen (API) edistäminen: API-linjausten valmistelu	80 000,00		-
TP4. Tiedon tekninen ja semanttinen yhteentoimivuus	Avoimen datan direktiivin (PSI) tukitoimet: Arvokkaiden tietoaineistojen ja rajapintatyön asiantuntijatuki	34 600,00		-
TP 4: Tiedon tekninen ja semanttinen yhteentoimivuus	Asiantuntijapalvelu API-linjausten valmistelun käynnistystilaisuuteen	400,00	400,00	100,00
TP4. Tiedon tekninen ja semanttinen yhteentoimivuus	Yhteentoimivuusalustan ja sen työkalujen käyttöönoton tukitoimet tietoaineistojen uudelleenkäytön edistämiseksi	50 000,00		-
TP1, 3 ja 4. Asiantuntijatuki tarjouspyyntövalmisteluun	Hanselin asiantuntijatuki tarjouspyyntövalmisteluun asiantuntijapalvelun hankkimiseksi työpaketteihin	5 600,00	5 600,00	100,00
Viestintä	Viestintämateriaalit ja -toimenpiteet	20 000,00	3 937,50	19,69
Viestintä	Sisällöntuotantoa verkkoon (verkkosivut, podcastit tms.)	12 300,00		-
Viestintä	Podcast	7 700,00		-
Viestintä	Aloitusseminaari	10 000,00	9 540,00	95,40
Viestintä	Osallistuminen kansainvälisiin seminaareihin	3 000,00		-
TP 4: Tiedon tekninen ja semanttinen yhteentoimivuus	API-tilaisuuden toteuttaminen verkossa	7 812,00	7 812,00	100,00
Viestintä poikkeustilassa	Viestinnän ja vuorovaikutuksen järjestelyt poikkeustilassa (webinaari, podcastit ym.)	17 188,00	17 188,00	100,00
YHTEENSÄ vuonna 2020		723 000,00	236 677,50	32,74

Versionhallinta

Versio	Päivämäärä	Muokkaaja(t)	Muutokset
1.0	2.10.2020	Tanja Lahti, Miina Arajärvi, Heidi Innanen	Aiemmin tuotetuista materiaaleista koottu pohjateksti

